

48. Keskiviikkona 21 päivänä kesäkuuta 1995

kello 10

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ainoa käsittely

1) Hallituksen esitys vuoden 1995 lisätalousarvioksi 1167

Hallituksen esitys 11/1995 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 7/1995 vp
Lisätalousarvioaloitteet 1—31/1995 vp

2) Hallituksen esitys Euroopan yhteisöjen omista varoista 31 päivänä lokakuuta 1994 tehdyn neuvoston päätöksen (94/728/EY, Euratom) hyväksymisestä 1174

Hallituksen esitys 32/1995 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 11/1995 vp

Toinen käsittely

3) Hallituksen esitys laeiksi holhouslain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta ”

Hallituksen esitys 16/1995 vp
Lakivaliokunnan mietintö 5/1995 vp

Lähetekeskustelu

4) Hallituksen esitys laeiksi valtion eläkelain, valtion eläkerahastosta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta 1176

Hallituksen esitys 51/1995 vp

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Aaltonen, Alho, Andersson C., Bryggare, Enestam, Hellberg, Kallis, Karhunen, Kempainen, Kiljunen, Lamminen, Löf, Niinistö, Paasio, Puisto, Saapunki, Sasi, Vehkaoja, Veteläinen, Viinanen ja Vistbacka.

Ilmoitusasia:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä virkatehtävien vuoksi edustajat Niinistö ja Viinanen sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Alho, C. Andersson, Hellberg, Puisto ja Veteläinen.

Valtiopäivien keskeyttäminen

Puhemies: Nojautuen valtiopäiväjärjestyksen 19 §:n säännöksiin puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta päättäisi keskeyttää valtiopäivät tämän täysistunnon tai tämän päivän täysistuntojen päätyttyä sekä kokoontua jatamaan vuoden 1995 varsinaisia valtiopäiviä tiistaina ensi syyskuun 5 päivänä kello 14.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallituksen esitys vuoden 1995 lisätalousarvioksi

Ainoa käsittely
Hallituksen esitys 11/1995 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 7/1995 vp
Lisätalousarvioaloitteet 1—31/1995 vp

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 7. Eilen pidetysissä toisessa täysistunnossa julistettiin yleiskeskustelu asiasta päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy lisätalousarvioehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Pääluokka 23

Luku 01 Valtioneuvosto

Keskustelu:

Ed. Smeds: Arvoisa puhemies! Ehdotan II vastalauseeseen perustuen, että momentilta 23.01.01 vähennetään 800 000 markkaa puoluepoliittisten erityisavustajien palkkauksesta.

Ed. Räsänen: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Smedsin ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Smeds ed. Räsänen kannattamana ehdottanut, että momentilta 01 vähennettäisiin 800 000 markkaa II vastalauseen mukaisesti.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Smedsin ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 150 jaa- ja 25 ei-ääntä; poissa 24. (Ään. 1)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Pääluokka 24

Luku 30 Kansainvälinen kehitysyhteistyö, luku 99 Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot ja pääluokan perustelut hyväksytään.

Pääluokka 25

Luku 01 Oikeusministeriö, luku 25 Lääninoikeudet, luku 50 Vankeinhoitolaitos, luku 60 Eräät virastot ja pääluokan perustelut hyväksytään.

Pääluokka 26

Luku 01 Sisäasiainministeriö, luku 75 Poliisitoimi, luku 80 Pelastushallinto, luku 90 Rajavartiolaitos sekä luku 97 Avustukset kunnille ja alueellinen kehittäminen hyväksytään.

Pääluokka 27

Luku 01 Puolustusministeriö, luku 10 Puolustusvoimat ja pääluokan perustelut hyväksytään.

Pääluokka 28

Luku 05 Valtiokonttori, luku 39 Eräät siirrot Ahvenanmaan maakunnalle, luku 60 Rakennushallinto, luku 80 Hallinnon uudistaminen ja eräät hallinnon tukitoimenpiteet sekä luku 86 Suomen itsenäisyyden juhlarahasto hyväksytään.

Luku 87 Rahoitusmarkkinoiden vakauttaminen

Keskustelu:

Ed. Ala-Nissilä: Arvoisa puhemies! Ehdotan, että momentin 89 perusteluihin otettaisiin I vastalauseen mukaiset kaksi lausumaa, joista ensimmäinen merkitsee sitä, että hallitus antaisi selvityksen Elannon säästökassavakuuksien todellisesta realisointiavustosta, ja toinen sisältää toiveen siitä, että hallitus valmistelisi esityksen suurimpien talletusten omavastuusta säästökassatallettajien osalta.

Ed. Aulasmaa: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Ala-Nissilän ehdotuksia.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Ala-Nissilä ed. Aulan kannattamana ehdottanut momentin 89 perusteluihin kahta I vastalauseen mukaista lausumaa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys ed. Ala-Nissilän 1) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. Ala-Nissilän 1) ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 128 jaa- ja 48 ei-ääntä; poissa 23. (Ään. 2)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Ala-Nissilän 2) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. Ala-Nissilän 2) ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 127 jaa- ja 48 ei-ääntä; poissa 24. (Ään. 3)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 89 Euroopan investointipankki (EU), luku 99 Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut menot ja pääluokan perustelut hyväksytään.

Pääluokka 29

Luku 07 Opetushallitus, luku 10 Korkeakoulut ja luku 11 Valtion harjoittelukoulut hyväksytään.

Luku 39 Opintotuki

Puhemies: Luku käsitellään momenteittain.

Momentti 39.52 hyväksytään.

Momentti 39.55

Keskustelu:

Ed. Aul a : Arvoisa puhemies! Lisäbudjettia ei tule rahoittaa opintorahan leikkauksella. Siksi ehdotan I vastalauseeseen viitaten, että momentille 29.39.55 otettaisiin ylimääräisenä lisäyksenä 70 000 000 markkaa.

Ed. Lindqvist: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Aulan ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Aula ed. Lindqvistin kannattamana ehdottanut, että momentille 55 lisättäisiin 70 000 000 markkaa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Aulan ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 129 jaa- ja 48 ei-ääntä; poissa 22. (Ään. 4)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Momentti 39.56

Keskustelu:

Ed. Aul a : Arvoisa puhemies! Lisäbudjettia ei todellakaan tule rahoittaa opintorahan leikkauksella. Siksi ehdotan I vastalauseeseen viitaten, että momentille 29.39.56 otettaisiin ylimääräisenä lisäyksenä 10 000 000 markkaa.

Ed. Lindqvist: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Aulan ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Aula ed. Lindqvistin kannattamana ehdottanut, että momentille 56 lisättäisiin 10 000 000 markkaa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Aulan ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 130 jaa- ja 48 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 20. (Ään. 5)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 43 Lukiot, peruskoulut ja musiikkioppilaitokset, luku 60 Valtion ammatilliset oppilaitokset, luku 65 Kunnalliset ja yksityiset ammatilliset oppilaitokset, luku 66 Oppisopimuskoulutus, luku 88 Suomen Akatemia ja tieteen tukeminen, luku 93 Museovirasto ja kulttuuriperinne sekä luku 94 Kirjastotoimi hyväksytään.

Pääluokka 30

Luku 01 Maa- ja metsätalousministeriö, maaseutuelinkeinopiirit ja EU:n rakennetuki hyväksytään.

Luku 31 Maa- ja puutarhatalouden tulotuki (osa EU)

Keskustelu:

Ed. V i h r i ä l ä : Arvoisa puhemies! Ehdotan I vastalauseeseen viitaten, että momentille 30.31.41 otettaisiin lisäyksenä 380 000 000 markkaa.

Ed. V u o r e n s o l a : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Vihriälän ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Vihriälä ed. Vuorensolan kannattamana ehdottanut, että momentille 41 lisättäisiin 380 000 000 markkaa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Vihriälän ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 127 jaa- ja 47 ei-ääntä; poissa 25. (Ään. 6)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 32 Maataloustuotteiden markkinointi ja tuotannon tasapainottaminen (osa EU), luku 33 Maatilatalouden rakenteen ja maaseudun kehittäminen (osa EU), luku 34 Muut maatalouden menot (osa EU), luku 36 Kala-, riista- ja porotalous, luku 70 Maatalouden tutkimuskeskus, luku 72 Maatalouden taloudellinen tutkimuslaitos, luku 84 Eläinlääkintä- ja elintarvikelaitos sekä luku 85 Vesivarojen käyttö ja hoito (osa EU) hyväksytään.

Luku 86 Yksityismetsätalous (osa EU)

P u h e m i e s : Luku käsitellään momenteittain.

Momentti 86.42 hyväksytään.

Momentti 86.44

Keskustelu:

Ed. V i h r i ä l ä : Arvoisa puhemies! Viitaten I vastalauseeseen ehdotan, että momentille 44 otettaisiin lisäyksenä 35 000 000 markkaa.

Ed. R y h ä n e n : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Vihriälän ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Vihriälä ed. Ryhäsen kannattamana ehdottanut, että momentille 44 lisättäisiin 35 000 000 markkaa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Vihriälän ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 130 jaa- ja 49 ei-ääntä; poissa 20. (Ään. 7)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Momentti 86.83

Keskustelu:

Ed. R y h ä n e n : Arvoisa puhemies! II vastalauseeseen viitaten ehdotan, että momentille 83 otettaisiin lisäyksenä 15 000 000 markkaa.

Ed. P e h k o n e n : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Ryhäsen ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Ryhänen ed. Pehkosen kannattamana ehdottanut, että momentille 83 lisättäisiin 15 000 000 markkaa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Ryhäsen ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 129 jaa- ja 47 ei-ääntä; poissa 23. (Ään. 8)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 95 Metsähallitus, luku 99 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut menot sekä pääluokan perustelut hyväksytään.

Pääluokka 31

Luku 24 Tielaite hyväksytään.

Luku 25 Tienpidon valtionavut

Keskustelu:

Ed. Lehtosaari: Arvoisa puhemies! Ehdotan I vastalauseen mukaisesti, että luvun 31.25 perusteluissa lausuttaisiin: "Eduskunta edellyttää, että hallitus peruuttaa eduskunnalle antamansa, kohtuuttomia vaikeuksia tiekunnille aiheuttavan esityksen yksityisteiden valtionapujärjestelmän kumoamisesta."

Ed. Vihriälä: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Lehtosaaren tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Lehtosaari ed. Vihriälän kannattamana ehdottanut luvun perusteluihin I vastalauseen mukaista lausumaa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö "jaa", ed. Lehtosaaren ehdotus "ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 127 jaa- ja 48 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 23. (Ään. 9)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 30 Merenkululaitos

Keskustelu:

Ed. Kankaanniemi: Arvoisa puhemies! Ehdotan, että momentille 77 varatusta määrärahasta osoitettaisiin 10 000 000 markkaa Keiteleen kanavan ylittävien maantie- ja rautatiesiltojen rakentamiseen edustajien Laitisen, Partasen ja Karpion tekemän lisätalousarviolaitteen n:o 14 perusteella.

Ed. Ryhänen: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Kankaanniemen tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Kankaanniemi ed. Ryhäsen kannattamana ehdottanut, että momentin 77 määrärahasta osoitettaisiin 10 000 000 markkaa Keiteleen kanavan ylittävien maantie- ja rautatiesiltojen rakentamiseen.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö "jaa", ed. Kankaanniemen ehdotus "ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 148 jaa- ja 29 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 21. (Ään. 10)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 32 Merenkulun ja muun vesiliikenteen edistäminen hyväksytään.

Luku 55 Viestinnän korvaukset ja avustukset

Keskustelu:

Ed. Lehtosaari: Arvoisa puhemies! Ehdotan I vastalauseen mukaisesti, että momentille 31.55.42 otettaisiin lisäyksenä 49 000 000 markkaa. Tämä koskettaa lehtien maaseutujakelua, ja korvaus tarkoittaa sitä, että myös maaseudun väki saisi lehensä ajallaan.

Ed. Vihriälä: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Lehtosaaren tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Lehtosaari ed. Vihriälän kannattamana ehdottanut, että momentille 42 lisättäisiin 49 000 000 markkaa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö "jaa", ed. Lehtosaaren ehdotus "ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 132 jaa- ja 47 ei-ääntä; poissa 20. (Ään. 11)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 58 Radanpito ja radanpitoon liittyvät valtionavut sekä luku 99 Liikenneministeriön hallinnonalan muut menot hyväksytään.

P ä ä l u o k k a 32

Luku 01 Kauppa- ja teollisuusministeriö, luku 39 Teknillinen tarkastuskeskus, luku 41 Turva-tekniikan keskus, luku 44 Teknologian kehittämiskeskus ja luku 49 Kera Oy hyväksytään.

Luku 50 Teollisuuden ja sitä palvelevan tutkimuksen edistäminen

Keskustelu:

Ed. T e n n i l ä : Rouva puhemies! En hyväksy Veitsiluoto Oy:n yhtiöittämistä enkä sen fuusioimista Ensoon ja ehdotan, että momentti 88 poistetaan.

Ed. K u o p p a : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Tennilän tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Tennilä ed. Kuopan kannattamana ehdottanut, että momentti 88 poistettaisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Tennilän ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 170 jaa- ja 5 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 22. (Ään. 12)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 51 Yritystoiminnan alueelliset investointi- ja kehittämistuet

Keskustelu:

Ed. L i i k k a n e n : Arvoisa rouva puhemies! Ehdotan, että momentille 32.51.49 otettaisiin lisäyksenä 45 000 000 markkaa I vastalauseen mukaisesti.

Ed. M. K o s k i : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Liikkasen tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Liikkasen ed. M. Kosken kannattamana ehdottanut, että momentille 49 lisättäisiin 45 000 000 markkaa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Liikkasen ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 134 jaa- ja 45 ei-ääntä; poissa 20. (Ään. 13)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 52 Pienen ja keskisuuren yritystoiminnan kehittäminen, luku 55 Energiatalous, luku 85 Ulkomaankaupan edistäminen ja pääluokan perustelut hyväksytään.

P ä ä l u o k k a 33

Luku 10 Säteilyturvakeskus ja luku 14 Valtion mielisairaalat hyväksytään.

Luku 15 Perhekustannusten tasaus

Keskustelu:

Ed. A u l a : Arvoisa puhemies! Lisäbudjettia ei tule rahoittaa lapsilisää leikkaamalla. Siksi ehdotan I vastalauseeseen viitaten, että momentille 33.15.52 otettaisiin ylimääräisenä lisäyksenä 375 000 000 markkaa.

Ed. L i n d q v i s t : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Aulan tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Aula ed. Lindqvistin kannattamana ehdottanut, että momentille 52 lisättäisiin 375 000 000 markkaa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Aulan ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 129 jaa- ja 49 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 20. (Ään. 14)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 28 Muu toimeentuloturva, luku 32 Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto sekä pääluokan perustelut hyväksytään.

Pääluokka 34

Luku 06 Työvoimapolitiikan toimeenpano

Puhemies: Luku käsitellään momenteittain.

Momentit 06.02, 06.21 ja 06.29 hyväksytään.

Momentti 06.30

Keskustelu:

Ed. Kankaanniemi: Rouva puhemies! Jotta tämä lisäbudjetti saisi hieman työllisyyttä parantavaa ilmettä, ehdotan II vastalauseeseen viitaten, että tälle momentille lisättäisiin 200 000 000 markkaa työllistämiseen.

Ed. Ryhänen: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Kankaanniemen tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Kankaanniemi ed. Ryhäsen kannattamana ehdottanut, että momentille 30 lisättäisiin 200 000 000 markkaa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Kankaanniemen ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 158 jaa- ja 20 ei-ääntä; poissa 21. (Ään. 15)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Momentti 06.50 hyväksytään.

Momentti 06.62

Keskustelu:

Ed. Kankaanniemi: Arvoisa puhemies! Ehdotan tälle momentille, Valtionapu työtömyyden lieventämiseen, 200 000 000 markan lisäystä II vastalauseeseen viitaten.

Ed. Ryhänen: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Kankaanniemen ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Kankaanniemi ed. Ryhäsen kannattamana ehdottanut, että momentille 62 lisättäisiin 200 000 000 markkaa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Kankaanniemen ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 157 jaa- ja 21 ei-ääntä; poissa 21. (Ään. 16)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 99 Työministeriön hallinnonalan muut menot ja pääluokan perustelut hyväksytään.

Pääluokka 35

Luku 25 Vesi- ja ympäristöhallinto, luku 30 Yhdyskunnat, alueidenkäyttö ja luonnonsuojelu, luku 45 Asunto- ja rakennustoimi sekä pääluokan perustelut hyväksytään.

Esitellään tulot.

Osasto 11

Luku 01 Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot, luku 04 Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut sekä luku 10 Muut verot hyväksytään.

Osasto 12

Luku 24 Ulkoasiainministeriön hallinnonala, luku 28 Valtiovarainministeriön hallinnonala,

luku 30 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala, luku 32 Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala, luku 33 Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala sekä osaston perustelut hyväksytään.

Osasto 13

Luku 05 Valtion liikelaitosten voiton tulotukset hyväksytään.

Mietinnössä oleva talousarvion tasapainoa koskeva lausuma hyväksytään.

Esitellään yleisperustelut.

Keskustelu:

Ed. Ala-Nissilä: Arvoisa puhemies! Ehdotan, että yleisperusteluissa lausuttaisiin I vastalauseen ensimmäisen lausumaehdotuksen mukaisesti seuraavaa: "Hallituksen lisäbudjettilinja johtaa kansan sosiaalisen ja alueellisen kahlitajaan syvenemiseen sekä vaarantaa Suomen talouden kestävän nousun ja työttömyyden alenemisen alle 200 000 työttömään vaalikauden aikana. Siksi hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta."

Edelleen ehdotan hyväksyttäväksi I vastalauseen toisen lausumaehdotuksen, joka koskee valtion henkilöstön oikeusturvaa.

Ed. Aulio: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Ala-Nissilän tekemiä ehdotuksia.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Ala-Nissilä ed. Aulan kannattamana ehdottanut, että yleisperusteluihin hyväksyttäisiin I vastalauseeseen ehdotetut kaksi lausumaa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys ed. Ala-Nissilän 1) ehdotuksesta.

Mietintö "jaa", ed. Ala-Nissilän 1) ehdotus "ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 130 jaa- ja 42 ei-ääntä, 7 tyhjää; poissa 20. (Ään. 17)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Ala-Nissilän 2) ehdotuksesta.

Mietintö "jaa", ed. Ala-Nissilän 2) ehdotus "ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 130 jaa- ja 48 ei-ääntä; poissa 21. (Ään. 18)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Eduskunta yhtyy mietinnön toiseen ponteen sisältyvään ehdotukseen lisätalousarvioaloitteen hylkäämisestä.

Mietinnön kolmas ponsi, joka koskee lisätalousarvion julkaisemista ja soveltamista, hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Hallituksen esitys Euroopan yhteisöjen omista varoista 31 päivänä lokakuuta 1994 tehdyn neuvoston päätöksen (94/728/EY, Euratom) hyväksymisestä

Ainoa käsittely
Hallituksen esitys 32/1995 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 11/1995 vp

Puhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 11.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Hallituksen esitys laeiksi holhouslain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 16/1995 vp
Lakivaliokunnan mietintö 5/1995 vp

Puhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 5. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdostusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. M. Pohjola: Arvoisa puhemies! Voimassa oleva holhouslaki täyttää kolmen vuoden kuluttua sata vuotta. Holhouslainsäädännön kokonaisuudistus on pitkään ollut vireillä, ja sitä on syytä kiirehtiä. Tämä käsiteltävänä oleva osauudistus, jonka tärkein kohta koskee holhoojan oikeutta avata eräitä vajaavaltaiselle saapuneita kirjeitä, johtuu siitä, että Euroopan ihmisoikeus-toimikunta on Suomea vastaan ... (Hälinää)

Puhemies (koputtaa): Pyydän edustajia rauhoittamaan ja kuuntelemaan ed. Markku Pohjolan puheenvuoroa!

Puhuja: ... tehdyn ihmisoikeusvalituksen johdosta katsonut, että käsiteltävänä olevassa tapauksessa oli tapahtunut Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklan loukkaus. Voimassa olevassa holhouslaissamme ei ole säännöksiä siitä, millä edellytyksillä holhooja voi avata vajaavaltaiselle saapuneita kirjeitä. Edellä mainittu valitus on yhä vireillä Euroopan neuvoston ministerikomiteassa. Se käsittelee seuraavan kerran asiaa todennäköisesti lokakuussa pidettävässä istunnossa. Jos ne edellytykset, joilla holhooja voi avata vajaavaltaiselle saapuneita kirjeitä, on säädetty holhouslakiin, ministerikomitea katsoo asian käsittelyn päättyneeksi.

Tällä lakiehdotuksella on syvä periaatteellinen merkitys. Kysymys on oikeusvaltion perusteista. Suomen Hallitusmuodon mukaan kirjesalaisuus on loukkaamaton, mikäli siitä ei ole laissa säädetty poikkeusta. Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklan mukaan jokaisella on oikeus nauttia kirjeenvaihtoonsa kohdistuvaa kunnioitusta. Tämän oikeuden käyttämiseen voidaan puuttua ainoastaan, mikäli laki sen sallii tai jos puuttuminen demokraattisessa yhteiskunnassa on välttämätöntä artiklassa mainittujen yleisten tai yksityisten oikeushyvien turvaamiseksi.

Holhouslakiin sisältyvä yleissäännös ei täytä ihmisoikeussopimuksen 8 artiklan edellytyksiä, koska holhouslaissa ei määritellä niitä edellytyksiä ja tarkoitusta, joiden nojalla holhooja voi käyttää oikeuttaan puuttua holhottavan kirjesalaisuuteen.

Kun puuttumista ei ole mahdollista saattaa muiden viranomaisten tutkittavaksi, ei valittaja ihmisoikeustoimikunnan käsityksen mukaan ole voinut kohtuullisella varmuudella tietää, oliko käsiteltävänä oleva puuttuminen laitonta vaiko ei. Tämä oli syy, minkä vuoksi ihmisoikeustoimi-

kunta päätyi lopputulokseen, ettei valittaja nauttinut sellaista minimisuojausta, jota demokraattisessa yhteisössä oikeusvaltioperiaate edellyttää, eikä puuttuminen siten ollut lain sallimaa.

Arvoisa puhemies! Holhouslain muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan noin kuukauden kuluttua sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Tämä siis korjaisi mainitun oikeustilan puutteellisuuden ihmisoikeussopimuksessa edellytetyn mukaiseksi. Se merkitsisi myös sitä, että holhouslautakunta ja käräjäoikeus voisivat valvoa holhoojan toimenpiteitä holhottavan kirjeenvaihdon avaamisessa ja että mahdollinen rikosilmoitus voisi, mikäli tosiasiat niin osoittaisivat, johtaa rangaistukseen rikoslain viestintärikoksesta.

Kun lainsäädäntö lähes poikkeuksetta on yhteiskuntakehityksestä jäljessä, olisi mielestäni ollut perusteltua ennakoida tulevaa kehitystä ja ulottaa kirjesalaisuuden rajoitukset koskemaan myös sähköposti-, telefax- ym. televiestejä ja jo nyt ajanmukaistaa kirjeen käsitettä esimerkiksi siten kuin se on ilmaistu eduskunnan hyväksymässä perusoikeusuudistuksessa, jossa puhutaan kirjeen, puhelun ja muun luottamuksellisen viestin salaisuuden loukkaamattomuudesta.

Arvoisa puhemies! Lakivaliokunta kuitenkin katsoi kipakan keskustelun jälkeen, että tämä asia olisi syytä siirtää holhouslain kokonaisuudistuksen yhteyteen, mihin tässä yhteydessä tyydyn.

Ed. Aittoniemi: Rouva puhemies! En ihan tarkoin tässä metelissä kuullut, mitä ed. M. Pohjola sanoi, mutta arvelen hänen puolustelleen lain 35 §:n liittämistä tämän sisältöisenä, toisin sanoen holhoojalle annetaan mahdollisuus holhottavan kirjeen avaamiseen. En ole tehnyt muutosesityksiä lakivaliokunnassa. Kylläkin herätin siitä keskustelua. On ihan hyvä ja arvelen, että tämä on hiukan painanut ed. M. Pohjolan mieltä juristina, kun hän käytti puheenvuoron.

On käytännön kannalta tärkeää, että holhooja saa avata kirjeen, mutta holhoojina on kaiken maailman korpijoonaita suomalaisessa yhteiskunnassa, jotka tuntevat ehkä silmitöntä kiinnostusta holhottavan, monta kertaa hyvin vajailta henkisillä ominaisuuksilla varustetun henkilön kirjeenvaihtoon, joka saattaa olla hyvinkin intimiä, yksilöllistä ja henkilökohtaista. Siinä mielessä katson, että tämä pykälä sanonnanaltaan ei ole hyvä. Vielä valiokunnan perusteluissa tämä avaaminen siirretään rikosoikeudellisen vastuunkin ulkopuolelle, toisin sanoen varmiste-

taan, että holhooja ei käytännössä missään vaiheessa joudu vastaamaan, vaikka systemaattisesti tutkiskelisi holhottavan kirjeenvaihtoa. Aina löytyy sellainen syy, jonka perusteella holhooja katsoo luulleensa ihan vilpittömässä mielessä, että kirje koskee jotakin sellaista asiaa, joka kuuluu holhoojalle, vaikka näin ei ole perusteltukaan. Näin olen asian nähnyt.

En ole tehnyt muutosesityksiä, mutta oli hyvä, että asiaan on kiinnitetty huomiota muidenkin kuin minun henkilökohtaiselta taholtani.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta

ensimmäisen lakiehdotuksen 35 a, 39, 40, 49 a ja 50 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

toisen lakiehdotuksen 86 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

kolmannen lakiehdotuksen 23 luvun 3 ja 7 § ja luvun otsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä

neljännen lakiehdotuksen 12 b §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Hallituksen esitys laeiksi valtion eläkelain, valtion eläkerahastosta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys 51/1995 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

P u h e m i e s : Täysistunto on päättynyt.

Täysistunto lopetetaan kello 10.41.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen